

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE
I EKONOMSKIH ODNOSA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ
И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND ECONOMIC RELATIONS

**Analiza
vanjskotrgovinske
razmjene
Bosne i Hercegovine**

**I-III
2018**

Sarajevo, maj 2018. godine

SADRŽAJ

1. ROBNA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE.....	4
2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ROBAMA.....	5
2.1 ROBNA RAZMJENA POLJOPRIVREDNIH I INDUSTRIJSKIH PROIZVODA	10
3. ROBNA RAZMJENA SA NAJZNAČAJNIJIM PARTNERIMA	11
4. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA	14
5. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE	15
5.1 ROBNA RAZMJENA SA EU PO TB	16
5.2 ROBNA RAZMJENA SA HRVATSKOM	18
6. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-E	20
6.1 ROBNA RAZMJENA PO ZEMLJAMA – POTPISNICAMA CEFTA-E	21
6.2 ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA CEFTA-E PO TARIFNIM BROJEVIMA (TB).....	22
6.3 ROBNA RAZMJENA SA SRBIJOM.....	24
7. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA EFTA-E	26
7.1 ROBNA RAZMJENA PO ZEMLJAMA – POTPISNICAMA EFTA-E	26
7.2 ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EFTA-E PO TARIFNIM BROJEVIMA (TB).....	28
8. ROBNA RAZMJENA BIH SA TURSKOM	30
9. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE	32
STATISTIČKI DODATAK	35
PRILOG 1	36
PRILOG 2	37
PRILOG 3	38

UVODNE NAPOMENE

U ovom dokumentu su prezentovane detaljne informacije o robnoj razmjeni BiH za period I-III 2018. godinu.

- Ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovine u periodu I-III 2018. godine iznosila je 7,18 milijardi KM. Vrijednost izvezene robe bila je 2,79 milijardi KM, a vrijednost uvezene robe iznosila je 4,39 milijardi KM, te je zabilježen vanjskotrgovinski deficit od 1,60 milijardi KM. Trgovinski deficit bilježi rast od 7% u odnosu na isti period prethodne godine.*
- Glavne karakteristike vanjskotrgovinske robne razmjene u periodu I-III 2018. godine bile su povećanje ukupne vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine (11%), rast izvoza (12%), rasta uvoza (10%), te rast stope pokrivenosti uvoza izvozom za 1%.*
- Evropska unija je i dalje naš glavni vanjskotrgovinski partner, tako da u ukupnom obimu robne razmjene EU učestvuje sa 65%, zatim zemlje potpisnice Sporazuma „CEFTA-e 2006“ učestvuju sa 13%, dok ostale zemlje učestvuju sa 22%.*
- Izvoz u EU ostvaruje učešće sa 74% u ukupnom bh izvozu, a uvoz iz zemalja EU učestvuje sa 60% u ukupnom bh uvozu. U periodu I-III 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast ukupne robne razmjene sa EU (10%), rast izvoza u EU (14%), rast uvoza iz EU (7%), zatim rast stope pokrivenosti uvoza izvozom sa EU (5%), dok je kod trgovinskog deficita zabilježen pad (12%).*
- Izvoz u zemlje CEFTA-e učestvuje sa 15% u ukupnom bh izvozu, a uvoz iz zemalja CEFTA-e učestvuje sa 12% u ukupnom bh uvozu. U periodu I-III 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast ukupne rbone razmjene sa CEFTA-om (7%), rast izvoza u CEFTA-u (11%), rast uvoza iz CEFTA-e (3%), zatim rast stope pokrivenosti uvoza izvozom sa CEFTA-om (5%), dok je kod trgovinskog deficita zabilježen pad (20%).*
- Izvoz u ostale zemlje (zemlje koje ne pripadaju grupacijama EU i CEFTA-e) ostvaruje učešće od 11% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz ostalih zemalja u ukupnom bh uvozu učestvuje sa 28%.*
- Od glavnih trgovinskih partnera, najveću pokrivenost uvoza izvozom imamo sa: Austrijom od 149%, Slovenijom 116%, Hrvatskom 84%, Njemačkom 78%, Italijom 64%, Mađarskom 64%, Srbijom 60%, te sa Turskom 48%.*
- Bosna i Hercegovina je u periodu I-III 2018. godine najviše izvozila u: Njemačku (420,79 miliona KM), Hrvatsku (328,56 miliona KM), Italiju (313,40 miliona KM), Srbiju (276,25 miliona KM), Sloveniju (246,75 miliona KM), Austriju (228,70 miliona KM), Tursku (90,48 miliona KM), te Crnu Goru (84,31 milion KM).*
- U posmatranom periodu, Bosna i Hercegovina je naviše uvozila iz: Njemačke (540,81 milion KM), Italije (488,97 miliona KM), Srbije (458,44 miliona KM), Hrvatske (390,59 miliona KM), Kine (320,58 miliona KM), Rusije (265,35 miliona KM), Slovenije (212,79 miliona KM), te Turske (189,18 miliona KM).*

1. ROBNA RAZMJENA BOSNE I HERCEGOVINE

Tabela 1. Uporedni pregled robne razmjene BiH

Mil.KM

OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Prosjek	Index 2018/2017
IZVOZ	2.062,42	2.120,89	2.120,03	2.489,33	2.791,46	2.316,83	112,14
UVOZ	3.627,38	3.572,11	3.527,42	3.977,95	4.388,91	3.818,75	110,33
OBIM	5.689,80	5.693,00	5.647,45	6.467,28	7.180,37	6.135,58	111,03
DEFICIT/SUFICIT	-1.564,96	-1.451,22	-1.407,39	-1.488,62	-1.597,45	-1.501,93	107,31
POKRIVENOST (%)	56,86	59,37	60,10	62,58	63,60	60,50	-

Izvor: Agencija za statistiku BiH

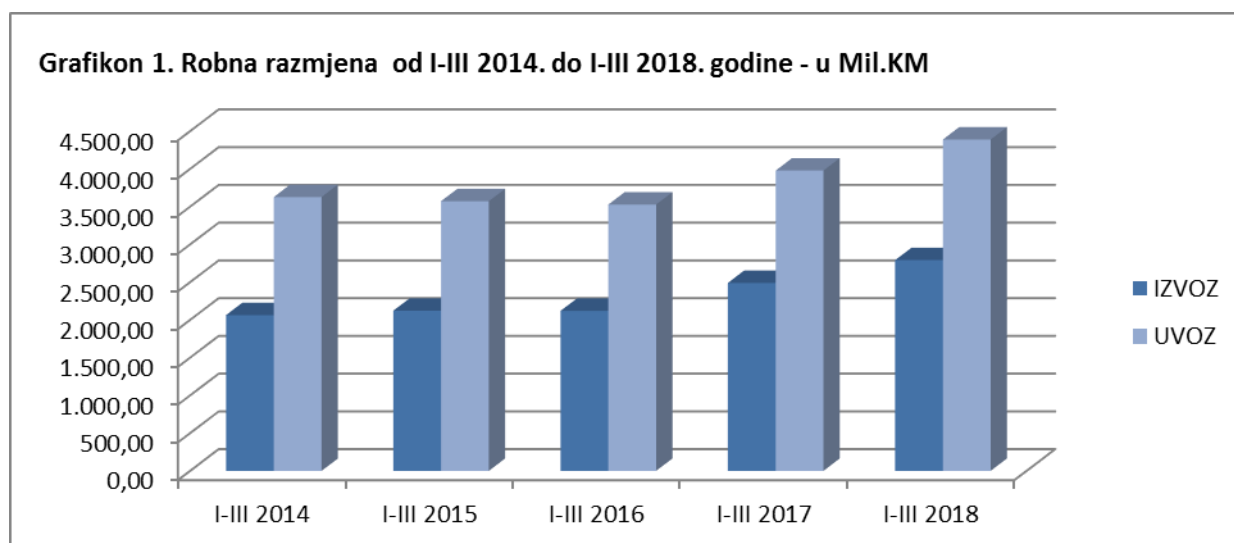
Preliminarni podaci

Ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovine u periodu I-III 2018. godine iznosila je 7,18 milijardi KM. Vrijednost izvezene robe bila je 2,79 milijardi KM, a vrijednost uvezene robe iznosila je 4,39 milijardi KM.

U periodu I-III 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz je rastao po većoj stopi od uvoza, što je dovelo da je pokrivenost uvoza izvozom povećana za 1%.

Vanjskotrgovinski deficit Bosne i Hercegovine je i dalje izuzetno visok i prema podacima za period I-III 2018. godine njegova vrijednost iznosi 1,60 milijardi KM, što je za 7% više u odnosu na isti period prethodne godine. Iako je izvoz rastao po većoj stopi od uvoza, vrijednost uvezene robe je znatno veća od vrijednosti izvezene robe, zbog čega je zabilježen vanjskotrgovinski deficit.

Posmatrajući period od pet godina, ukupna robna razmjena Bosne i Hercegovina, izvoz, uvoz, te pokrivenost uvoza izvozom bilježe trend rasta.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Na prethodno prikazanom grafikonu predstavljeno je kretanje izvoza i uvoza Bosne i Hercegovine u periodu od I-III 2014. do I-III 2018. godine.

2. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO ROBAMA

Tabela 2. - Pregled proizvoda sa najvećim izvozom po TB

RB	TB	OPIS	Vrijednost izvoza (mil. KM)					Učešće I-III 2018	Index
			I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402)	161	159	168	177	179	6,43%	102
2	2716	Električna energija	101	105	61	131	145	5,20%	111
3	7601	Aluminij u sirovim oblicima	83	106	58	79	108	3,87%	137
4	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi:	60	61	74	80	89	3,20%	111
5	4407	Drvo obrađeno po dužini debljine veće od 6 mm	62	59	73	70	75	2,67%	107
6	8544	Izolirana žica kablovi i ostali izolirani električni vodiči	30	41	46	62	74	2,65%	119
7	6403	Obuća sa vanjskim đonovima od gume, plastične mase, kože	82	80	80	73	73	2,62%	101
8	2704	Koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta	32	36	26	55	71	2,55%	130
9	8708	Dijelovi i pribor motornih vozila iz tarifnih brojeva 8701 do 8705	65	62	63	60	69	2,48%	115
10	6406	Dijelovi obuće i umeci za pete i slični proizvodi; nazuvci, i slični proizvodi i njihovi dijelovi	33	39	47	51	68	2,44%	134
Ukupno (1-10)			709	749	696	837	952	34,11%	114
Ostalo			1.353	1.372	1.424	1.652	1.839	65,89%	111
UKUPNO			2.062	2.121	2.120	2.489	2.791	100,00%	112

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

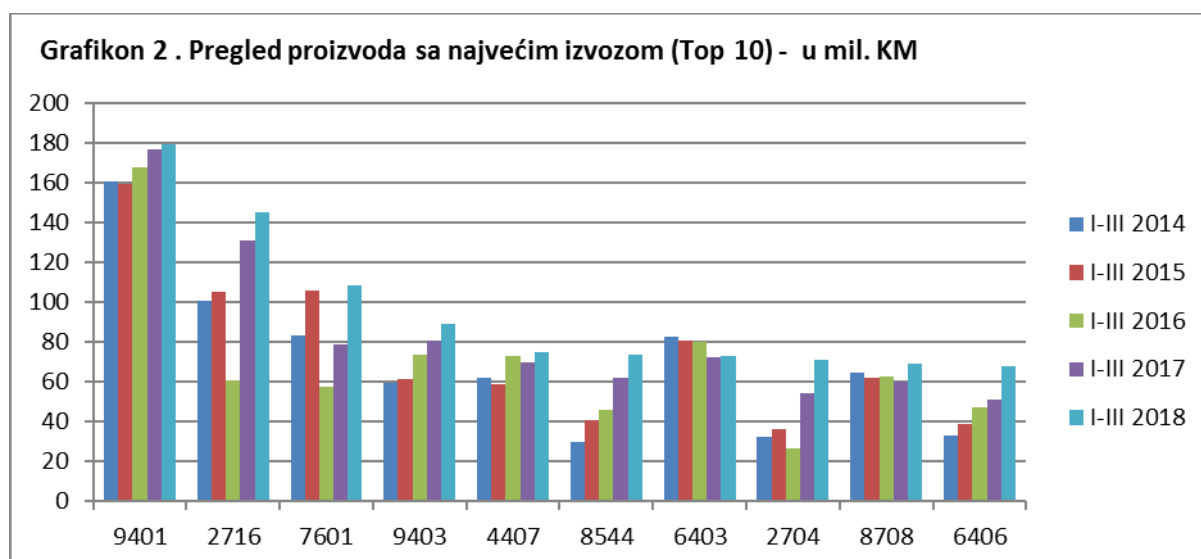
Proizvodi koji su se najviše izvozili u periodu I-III 2018. godine su:

- sjedala (TB 9401) – 179,47 miliona KM, ↑2%,
- električna energija (TB 2716) – 145,25 miliona KM, ↑11%,
- aluminij u sirovim oblicima (TB 7601) – 108,16 miliona KM, ↑37%,
- ostali namještaj i njegovi dijelovi (TB 9403) – 89,28 miliona KM, ↑11%,
- obrađeno drvo po dužini debljine 6 mm (TB 4407) – 74,65 miliona KM, ↑7%.

Najveći doprinos na rast bh izvoza ima izvoz u:

- Švajcarsku- električne energije (TB 2716) – 22,24 miliona KM; ↑267% ,
- Hrvatsku - aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) – 31,91 milion KM; ↑94%,
- Hrvatsku – naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 12,49 miliona KM; ↑502%,
- Tursku - bombi, granata, torpeda, slične vojne municije i njihovih dijelova (TB 9306) – 11,95 miliona KM; ↑429%,
- Rumuniju - naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 9,25 miliona KM, i zabilježen je značajan rast jer je u istom periodu prethodne godine izvoz iznosio 70,56 hiljada KM.

U periodu I-III 2018. godine zabilježen je izvoz vodonika, plinova i ostalih nemetala (TB 2804) u Ujedinjeno Kraljevstvo u vrijednosti od 13,98 miliona KM, te izvoz goveđeg mesa, svježeg ili rashlađenog (TB 0201) u Tursku u vrijednosti od 10,19 miliona KM, dok u istom periodu prethodne godine nije zabilježen izvoz ovih proizvoda u navedene zemlje.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu od I-III 2014. do I-III 2018. godine zabilježen je rast izvoza sjedala (TB 9401), ostalog namještaja (TB 9403), zatim izolirane žice, kablova (TB 8544), te dijelova obuće (TB 6406).

Tabela 3. - Pregled proizvoda sa najvećim **uvozom** po TB

RB	TB	OPIS	Vrijednost uvoza (mil. KM)					Učešće I-III 2018	Index
			I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	211	173	143	203	223	5,07%	110
2	8703	Osobni automobili i druga motorna vozila (osim vozila iz tarifnog broja 8702)	111	126	146	160	178	4,04%	111
3	2709	Nafta i ulja dobivena od bitumenskih minerala, sirova	255	121	62	69	146	3,32%	211
4	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	95	101	101	111	109	2,47%	98
5	2701	Kameni ugalj; briketi i slična kruta goriva od kamenog uglja	81	78	51	106	107	2,45%	101
6	2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljenvodonici:	69	81	53	61	61	1,39%	99
7	4107	Goveđe kože i kože kopitara, dalje obrađivane	41	39	45	50	56	1,27%	112
8	8517	Telefonski aparati, ostali aparati	37	44	41	50	50	1,14%	100
9	2716	Električna energija	21	21	38	82	42	0,96%	51
10	8704	Motorna vozila za prijevoz robe	29	22	30	39	41	0,93%	104
Ukupno (1-10)			949	807	711	932	1.012	23,06%	109
Ostalo			2.679	2.765	2.816	3.046	3.377	76,94%	111
UKUPNO			3.627	3.572	3.527	3.978	4.389	100,00%	110

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

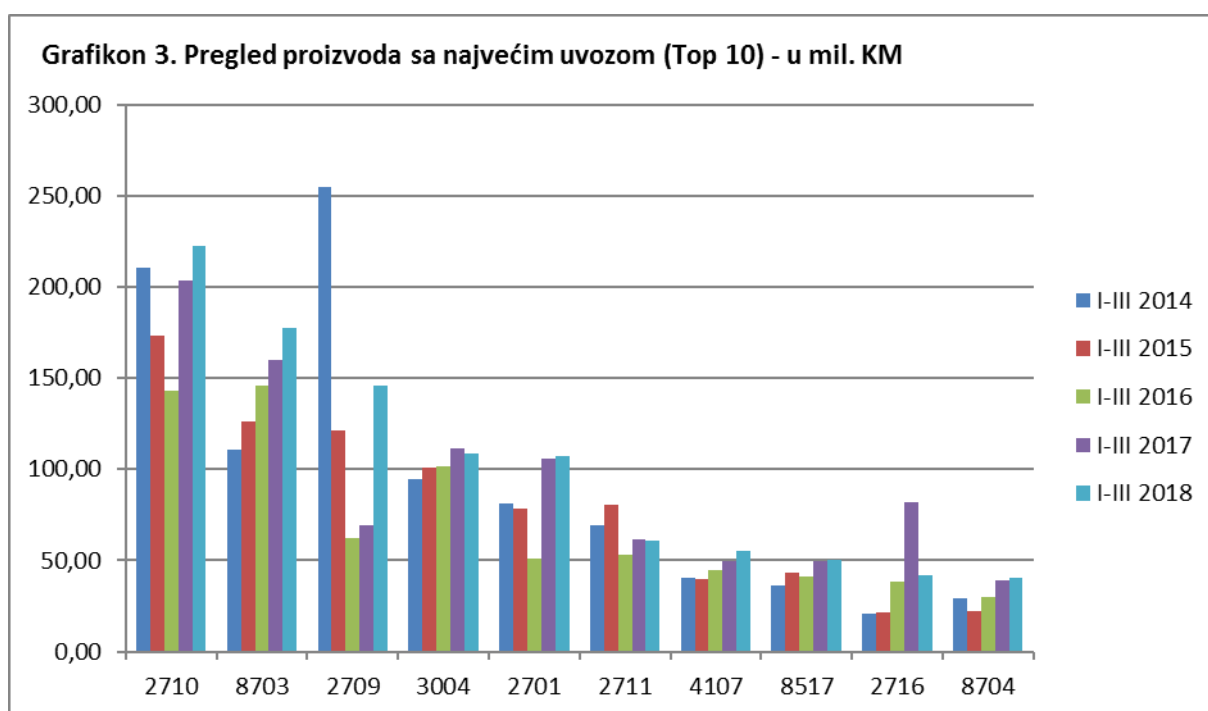
Proizvodi koji su se najviše uvozili u periodu I-III 2018. godini su:

- naftna ulja, osim sirovih (TB 2710)- 222,62 miliona KM, ↑10%,
- osobni automobili (TB 8703) – 177,53 miliona KM, ↑11%,
- sirova nafta (TB 2709) – 145,93 miliona KM, ↑111%,
- lijekovi (TB 3004) – 108,60 miliona KM, ↓2%,

- kameni ugalj, briketi (TB 2701) – 107,48 miliona KM, ↑1%.

Najveći doprinos na rast bh uvoza ima uvoz iz:

- Rusije - sirove nafte (TB 2709) – 145,85 miliona KM, ↑112%,
- Rusije - aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) – 27,57 miliona KM, i zabilježen je značajan rast uvoza jer je u istom periodu prethodne godine uvoz iznosio 955,95 hiljada KM,
- Italije - naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710)– 64,29 miliona KM, ↑24%,
- Njemačke – bakrene žice (TB 7408) – 17,72 miliona KM, ↑163%,
- Kine – ugljenih elektroda i drugih proizvoda od ugljenika (TB 8545) – 10,56 miliona KM, i zabilježen je značajan rast jer je u istom periodu prethodne godine uvoz iznosio 26,93 hiljade KM.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U periodu od I-III 2014. do I-III 2018. godine zabilježen je rast uvoza osobnih automobila (TB 8703), lijekova (TB 3004), govedih koža i koža kopitara (TB 4107), zatim telefonskih aparata (TB 8517), te motornih vozila za prijevoz robe (TB 8704).

Tabela 4. - Pregled proizvoda sa najvećim deficitom po TB

RB	TB	OPIS	Vrijednost deficita (mil. KM)					Učešće I-III 2018	Index
			I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	-143	-156	-121	-187	-179	11,23%	96
2	8703	Osobni automobili i druga motorna vozila uglavnom namijenjena prijevozu osoba	-109	-124	-145	-159	-175	10,98%	111
3	2709	Nafta i ulja dobivena od bitumenskih minerala, sirova	-255	-121	-62	-69	-146	9,14%	211
4	2701	Kameni ugalj; briketi i slična kruta goriva od kamenog uglja	-81	-78	-51	-106	-107	6,73%	101
5	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	-74	-83	-81	-87	-90	5,66%	104
6	2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljenvodonici	-69	-81	-53	-61	-61	3,79%	99
7	4107	Goveđe kože (uključujući bivolje) i kože kopitara, osim kože iz tarifnog broja 4114	-39	-37	-41	-46	-52	3,23%	111
8	8517	Telefonski aparati, uključujući telefone za mobilne radiotelefonske mreže ili druge bežične mreže	-36	-43	-40	-49	-48	3,04%	99
9	8704	Motorna vozila za prijevoz robe	-27	-21	-28	-37	-39	2,42%	103
10	7208	Toplo valjani pljosnati proizvodi od željeza ili nelegiranog čelika širine 600 mm ili veće	-14	-16	-20	-25	-33	2,04%	129
Ukupno (1-10)			-848	-759	-643	-828	-930	58,25%	112
Ostalo			-717	-692	-765	-661	-667	41,75%	101
UKUPNO			-1.565	-1.451	-1.407	-1.489	-1.597	100,00%	107

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Proizvodi koji su zabilježili najveći deficit u periodu I-III 2018. godine su:

- naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) – 179 miliona KM, ↓4%,
- osobni automobili (TB 8703) – 175 miliona KM, ↑11%,

- sirova nafta (TB 2709) – 146 miliona KM, ↑111%,
- kameni ugalj, briketi (TB 2701) – 107 miliona KM, ↑1%.

Najveći doprinos na rast bh deficita ima deficit u robnoj razmjeni sa:

- Rusijom - sirove nafte (TB 2709) sa – 145,85 miliona KM, ↑112%;
- Rusijom - aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) – 27,57 miliona KM, i zabilježen je značajan rast deficita jer je u istom periodu prethodne godine deficit iznosio 955,95 hiljada KM;
- Italijom - naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 64,29 miliona KM, ↑24%.

2.1 Robna razmjena poljoprivrednih i industrijskih proizvoda

Tabela 5. - Struktura robne razmjene po vrstama proizvoda

Mil.KM

Vrsta proizvoda		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
IZVOZ	Poljoprivreda	145,55	184,34	186,76	227,54	201,10	7,20%	88,38
	Industrija	1.916,86	1.936,55	1.933,27	2.261,79	2.590,36	92,80%	114,53
	UKUPNO	2.062,42	2.120,89	2.120,03	2.489,33	2.791,46	100,00%	112,14
UVOZ	Poljoprivreda	605,24	634,81	649,22	715,73	698,63	15,92%	97,61
	Industrija	3.022,14	2.937,30	2.878,21	3.262,22	3.690,28	84,08%	113,12
	UKUPNO	3.627,38	3.572,11	3.527,42	3.977,95	4.388,91	100,00%	110,33
DEFICIT/SUFICIT	Poljoprivreda	-459,69	-450,47	-462,46	-488,19	-497,52	31,14%	101,91
	Industrija	-1.105,28	-1.000,75	-944,94	-1.000,43	-1.099,92	68,86%	109,94
	UKUPNO	-1.564,96	-1.451,22	-1.407,40	-1.488,62	-1.597,45	100,00%	107,31

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

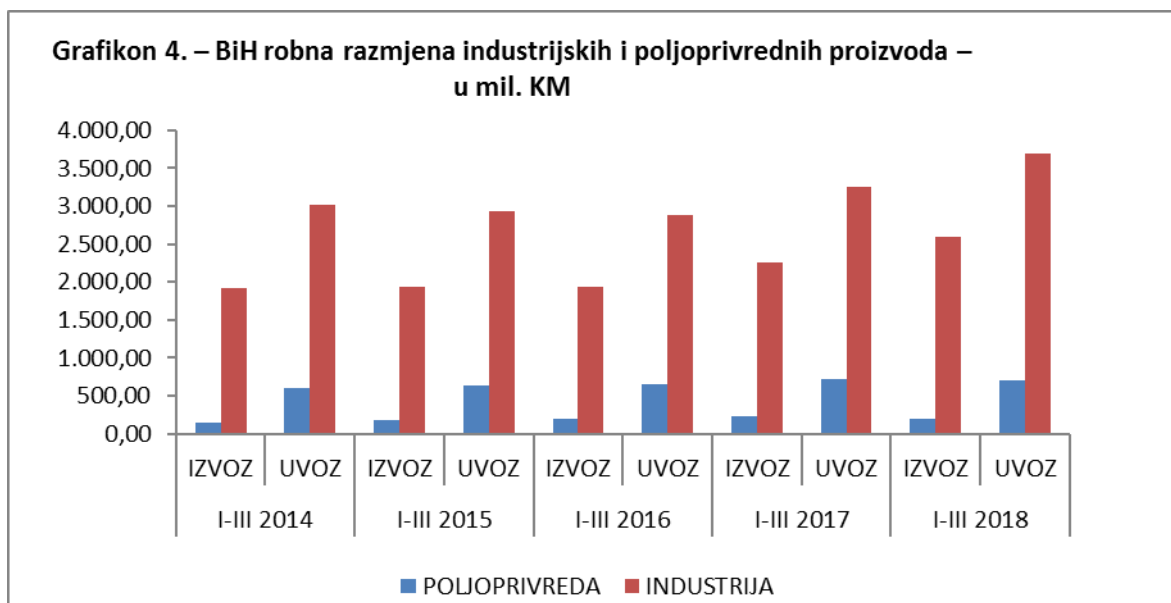
Preliminarni podaci

* Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Posmatrajući period od pet godina, zabilježen je rast izvoza i uvoza industrijskih i poljoprivrednih proizvoda.

U periodu I-III 2018. godine učešće industrijskih proizvoda u ukupnom bh izvozu je 93%, dok poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 7%.

Industrijski proizvodi učestvuju sa 84% u ukupnom bh uvozu, dok poljoprivredni proizvodi učestvuju sa 16%.

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

3. ROBNA RAZMJENA SA NAJZNAČAJNIJIM PARTNERIMA

Tabela 6. - BiH izvoz po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil.KM)					Učešće I-III 2018	Index
		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	NJEMAČKA	344,95	339,93	373,88	379,53	420,79	15,07%	110,87
2	HRVATSKA	229,04	210,84	206,01	290,22	328,56	11,77%	113,21
3	ITALIJA	277,52	296,40	281,57	278,51	313,40	11,23%	112,53
4	SRBIJA	186,07	200,07	148,17	236,31	276,25	9,90%	116,90
5	SLOVENIJA	168,78	171,73	184,71	219,57	246,75	8,84%	112,38
6	AUSTRIJA	171,03	164,90	173,19	198,19	228,70	8,19%	115,40
7	TURSKA	48,21	83,42	65,24	86,65	90,48	3,24%	104,43
8	CRNA GORA	64,63	82,11	44,94	71,18	84,31	3,02%	118,44
9	HOLANDIJA	34,88	37,34	49,55	63,75	72,01	2,58%	112,94
10	MAĐARSKA	44,63	43,78	52,95	60,90	69,37	2,49%	113,91
Ukupno (1-10)		1.569,74	1.630,52	1.580,22	1.884,82	2.130,62	76,33%	113,04
Ostale zemlje		492,68	490,37	539,81	604,51	660,85	23,67%	109,32
UKUPNO		2.062,42	2.120,89	2.120,03	2.489,33	2.791,46	100,00%	112,14

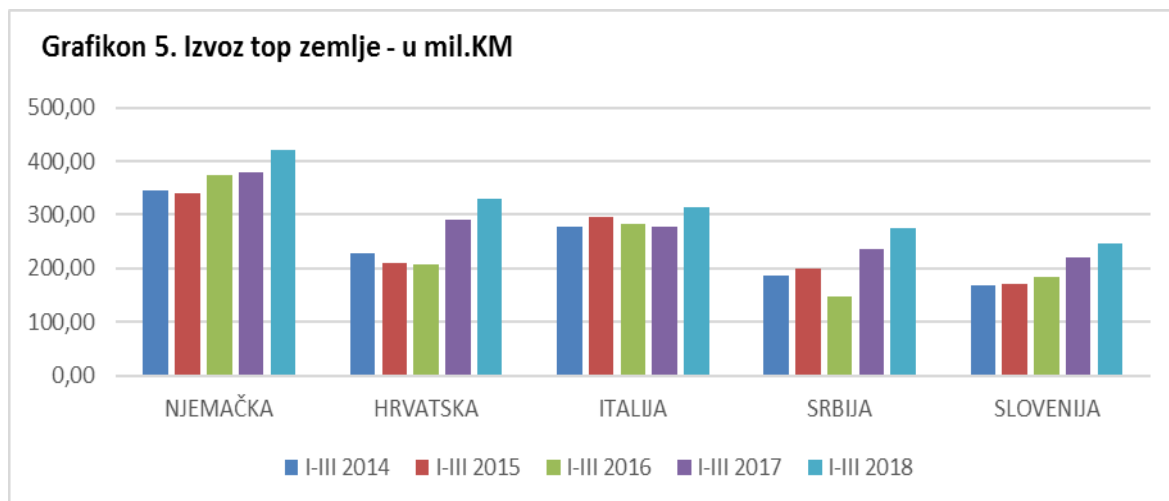
Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedenih deset zemalja ima učešće od 76% u ukupnom bh **izvozu** u periodu I-III 2018 .godine.

Bosna i Hercegovina je u posmatranom periodu najviše izvozila u: Njemačku (420,79 miliona KM), Hrvatsku (328,56 miliona KM), Italiju (313,40 miliona KM), Srbiju (276,25 miliona KM), Sloveniju (246,75 miliona KM), Austriju (228,70 miliona KM), Tursku (90,48 miliona KM), te Crnu Goru (84,31 milion KM).

U periodu I-III 2018. godine zabilježen je rast izvoza od 12%, a najveći doprinos tom rastu imao je izvoz u: Njemačku 1,66 p.p, Srbiju 1,60 p.p, Hrvastku 1,54 p.p, Italiju 1,40 p.p, te u Austriju 1,23 p.p.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Posmatrajući period od I-III 2014. do I-III 2018., rast izvoza zabilježen je u Njemačku, Hrvatsku te Sloveniju.

Tabela 7. - BiH uvoz po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil.KM)					Učešće I-III 2018	Index
		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	NJEMAČKA	434,55	436,87	462,40	471,49	540,81	12,32%	114,70
2	ITALIJA	367,77	374,02	410,86	442,56	488,97	11,14%	110,49
3	SRBIJA	329,11	360,03	410,71	436,08	458,44	10,45%	105,13
4	HRVATSKA	404,27	344,67	322,14	399,69	390,59	8,90%	97,72
5	KINA	297,88	299,35	259,83	274,85	320,58	7,30%	116,64
6	RUSIJA	335,51	215,48	123,46	135,27	265,35	6,05%	196,16
7	SLOVENIJA	171,10	174,48	181,50	212,26	212,79	4,85%	100,25
8	TURSKA	115,85	133,88	144,55	156,83	189,18	4,31%	120,63
9	AUSTRIJA	117,85	127,40	124,52	148,30	153,85	3,51%	103,74
10	SAD	109,76	111,80	61,85	138,94	126,50	2,88%	91,05
UKUPNO (1-10)		2.683,64	2.577,99	2.501,81	2.816,27	3.147,05	71,70%	111,75
Ostale zemlje		943,74	994,13	1.025,61	1.161,68	1.241,86	28,30%	106,90
UKUPNO		3.627,38	3.572,11	3.527,42	3.977,95	4.388,91	100,00%	110,33

Izvor podataka: Agencija za statistiku BiH

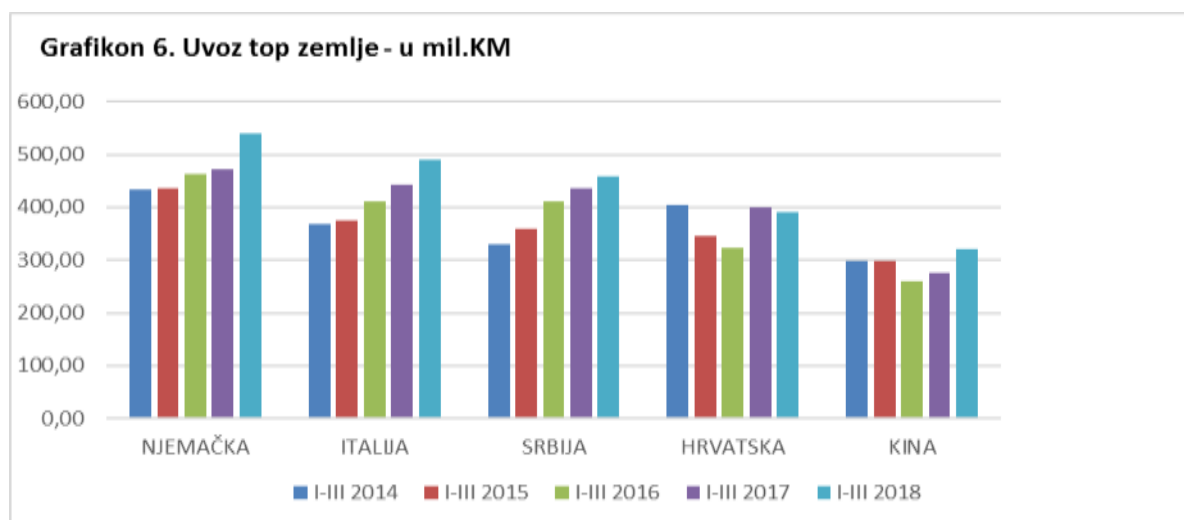
Preliminarni podaci

Navedenih deset zemalja ima učešće od 72% u ukupnom bh **uvozu** u periodu I-III 2018. godine.

Bosna i Hercegovina je u periodu I-III 2018. godine najviše uvozila iz: Njemačke (540,81 milion KM), Italije (488,97 miliona KM), Srbije (458,44 miliona KM), Hrvatske (390,59 miliona KM),

Kine (320,58 miliona KM), Rusije (265,35 miliona KM), Slovenije (212,79 miliona KM), te Turske (189,18 miliona KM).

U periodu I-III 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast uvoza od 10%, a najveći doprinos rastu uvoza ima uvoz iz: Rusije 3,27 p.p, Njemačke 1,74 p.p, Italije 1,17 p.p, te Kine 1,15 p.p.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Posmatrajući period od I-III 2014. do I-III 2018. uvoz iz Njemačke, Italije i Srbije bilježi trend rasta.

Tabela 8. - BiH deficit po zemljama - najznačajnijim partnerima

RB	DRŽAVA	Vrijednost (mil.KM)					Učešće I-III 2018	Index
		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	KINA	-295,56	-295,27	-254,85	-267,47	-311,28	19,49%	116,38
2	RUSIJA	-319,76	-195,55	-95,69	-102,58	-245,70	15,38%	239,52
3	SRBIJA	-143,03	-159,97	-262,53	-199,77	-182,19	11,41%	91,20
4	ITALIJA	-90,24	-77,61	-129,29	-164,05	-175,57	10,99%	107,02
5	NJEMAČKA	-89,59	-96,93	-88,52	-91,96	-120,03	7,51%	130,52
6	SAD	-102,70	-98,38	-50,49	-115,48	-108,92	6,82%	94,32
7	TURSKA	-67,65	-50,46	-79,31	-70,18	-98,70	6,18%	140,63
8	POLJSKA	-76,70	-71,65	-70,64	-83,16	-69,69	4,36%	83,80
9	HRVATSKA	-175,24	-133,84	-116,13	-109,47	-62,02	3,88%	56,66
10	GRČKA	-36,76	-37,73	-41,94	-46,56	-46,66	2,92%	100,24
Ukupno (1-10)		-1.397,24	-1.217,38	-1.189,39	-1.250,68	-1.420,77	88,94%	113,60
Ostale zemlje		-167,73	-233,84	-218,00	-237,94	-176,67	11,06%	74,25
UKUPNO		-1.564,96	-1.451,22	-1.407,40	-1.488,62	-1.597,45	100,00%	107,31

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedenih deset zemalja učestvuje u ukupnom bh deficitu od 89% u periodu I-III 2018. godine. U posmatranom periodu 2018. godine Bosna i Hercegovina je najveći deficit zabilježila sa: Kinom (311,28 miliona KM), Rusijom (245,70 miliona KM), Srbijom (182,19 miliona KM), Italijom (175,57 miliona KM), te sa Njemačkom (120,03 miliona KM).

Poređenjem perioda I-III 2018. godine sa istim periodom prethodne godine, zabilježen je značajan rast deficita u robnoj razmjeni sa Rusijom od 140%.

4. STRUKTURA ROBNE RAZMJENE PO REGIONIMA

Tabela 9. - Izvoz po regionima

RB	Region	Vrijednost (mil.KM)					Index	Učešće I-III 2018
		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	EU	1.528,35	1.517,85	1.602,19	1.817,24	2.067,57	113,78	74,07
2	CEFTA	303,63	332,58	267,08	377,43	417,66	110,66	14,96
3	EFTA	51,16	37,32	37,10	41,48	61,72	148,81	2,21
4	UoST*	48,21	83,42	65,24	86,65	90,48	104,43	3,24
5	Ostatak svijeta	131,07	149,71	148,43	166,54	154,02	92,49	5,52
Ukupno		2.062,42	2.120,89	2.120,03	2.489,33	2.791,46	112,14	100,00

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Tabela 10. - Uvoz po regionima

RB	Region	Vrijednost (mil.KM)					Index	Učešće I-III 2018
		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	EU	2.157,87	2.125,44	2.179,25	2.457,30	2.632,77	107,14	59,99%
2	CEFTA	367,77	421,04	453,53	492,70	509,85	103,48	11,62%
3	EFTA	22,12	28,38	25,73	28,77	33,68	117,07	0,77%
4	UoST*	115,85	133,88	144,55	156,83	189,18	120,63	4,31%
5	Ostatak svijeta	963,76	863,37	724,36	842,36	1.023,43	121,50	23,32%
Ukupno		3.627,38	3.572,11	3.527,42	3.977,95	4.388,91	110,33	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

Tabela 11. - Trgovinski bilans po regionima

RB	Region	Vrijednost (mil.KM)					Index	Učešće I-III 2018
		I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018		
1	EU	-629,52	-607,59	-577,07	-640,06	-565,20	88,30	35,38%
2	CEFTA	-64,14	-88,46	-186,45	-115,27	-92,18	79,97	5,77%
3	EFTA	29,04	8,95	11,36	12,71	28,04	220,66	-1,76%
4	UoST*	-67,65	-50,46	-79,31	-70,18	-98,70	140,63	6,18%
5	Ostatak svijeta	-832,69	-713,66	-575,94	-675,82	-869,41	128,65	54,42%
Ukupno		-1.564,96	-1.451,22	-1.407,40	-1.488,62	-1.597,45	107,31	100,00%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

* Zemlje Ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

U periodu I-III 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine, u robnoj razmjeni sa EU zabilježen je rast izvoza (14%), rast uvoza (7%), te pad deficita (12%).

U istom periodu u robnoj razmjeni sa zemljama članicama CEFTA-e zabilježen je rast izvoza (11%), rast uvoza (3%), te pad deficita (20%).

Robnu razmjenu sa Turskom u periodu I-III 2018. godini u odnosu na isti period prethodne godine karakteriše rast izvoza (4%), uvoza (21%) i deficita (41%).

Bosna i Hercegovina bilježi suficit jedino sa EFTA-om. U posmatranom periodu 2018. godine, zabilježen je rast izvoza (49%), rast uvoza (17%), te rast suficita od 121%.

Pokrivenost uvoza izvozom BiH sa zemljama članicama EU u posmatranom periodu iznosila je 79%, sa zemljama članicama CEFTA-e 82%, sa Turskom 48%, te sa „Ostatkom svijeta“ 15%.

Najveću pokrivenost uvoza izvozom BiH je ostvarila sa potpisnicama EFTA-e od 183%.

5. ROBNA RAZMJENA SA ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE

Tabela 12. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa EU

Mil.KM

OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Prosjek	Index
IZVOZ	1.528,35	1.517,85	1.602,19	1.817,24	2.067,57	1.706,64	113,78
UVOZ	2.157,87	2.125,44	2.179,25	2.457,30	2.632,77	2.310,53	107,14
OBIM	3.686,22	3.643,29	3.781,44	4.274,54	4.700,35	4.017,17	109,96
DEFICIT/SUFICIT	-629,52	-607,59	-577,07	-640,06	-565,20	-603,89	88,30
POKRIVENOST (%)	70,83	71,41	73,52	73,95	78,53	-	-

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine ukupan **izvoz** BiH u EU iznosio je 2,07 milijardi KM, što je za 250,33 miliona KM više u odnosu na isti period 2017. godine i predstavlja rast od 14%.

U ukupnom izvozu u EU najveće učešće ima Njemačka (20,35%), Hrvatska (15,89%), Italija (15,16%), Slovenija (11,93%), te Austrija (11,06%). ([Prilog 1](#))

U prvom kvartalu 2018. godine vrijednost **uvoza** iz EU iznosila je 2,63 milijarde KM, što je za 175,48 miliona KM više u odnosu na isti period 2017. godine i predstavlja rast od 7%.

Najveće učešće u ukupnom uvozu iz EU ima Njemačka (20,54%), zatim Italija (18,57%), te Hrvatska (14,84%). ([Prilog 2](#))

Posmatrajući period od pet godina ukupna robna razmjena sa EU ima trend rasta.

U prvom kvartalu 2018. godine vrijednost **deficita** sa zemljama EU iznosila je 565,20 miliona KM, gdje je deficit smanjen za 74,86 miliona KM ili za 12% u odnosu na isti period 2017. godine. Najveće učešće u deficitu u BiH razmjeni sa EU bilježe Italija (31,06%), Njemačka (21,24%), Poljska (12,33%), te Hrvatska (10,97%). ([Prilog 3](#))

Pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU u prvom kvartalu 2018. godine iznosila je 79%, i posmatrajući period od pet godina pokrivenost ima trend rasta.

5.1 Robna razmjena sa EU po TB

Tabela 13. - Struktura BiH izvoza u EU po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
1	9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402)	152,42	144,40	155,04	162,32	161,54	7,81%	99,52
2	7601	Aluminij u sirovim oblicima:	79,17	88,87	53,21	76,45	104,91	5,07%	137,22
3	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi:	53,90	53,40	65,10	72,28	78,35	3,79%	108,39
4	2716	Električna energija	32,73	34,66	33,49	84,62	78,00	3,77%	92,18
5	6403	Obuća sa vanjskim đonovima od gume, plastične mase, kože ili umjetne kože i gornjim dijelom od kože	80,83	78,67	79,07	71,44	72,29	3,50%	101,19
Ukupno (1-5)			399,06	400,00	385,90	467,11	495,09	23,95%	105,99
Ostalo			1.129,29	1.117,85	1.216,28	1.350,13	1.572,49	76,05%	116,47
UKUPNO			1.528,35	1.517,85	1.602,19	1.817,24	2.067,57	100,00%	113,78

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedene grupe proizvoda koje BiH izvozi u EU imaju učešće od 23,95% u ukupnom bh izvozu u EU u prvom kvartalu 2018. godine i sve su industrijski proizvodi.

Posmatrajući period od pet godina, zabilježen je rast izvoza u EU ostalog namještaja

U prvom kvartalu 2018. godine najveći doprinos na rast bh izvoza u EU ima izvoz u:

- Hrvatsku - aluminija u sirovim oblicima (TB 7601) – 31,91 milion KM, ↑94%;
- Hrvatsku – naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 12,49 miliona KM, ↑502%;
- Rumuniju – naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 9,25 miliona KM, i zabilježen je značajan rast izvoza, jer je u istom periodu prošle godine izvoz u Rumuniju ovog proizvoda bio 70,56 hiljada KM.
- Sloveniju – vještačkog korunda (TB 2818) – 17,98 miliona KM, ↑77%.

U period I-III 2018. godine zabilježen je izvoz vodonika, plemenitih plinova u Ujedinjeno Kraljevstvo u vrijednosti od 13,98 miliona KM, te u Italiju koksa i polukoksa u vrijednosti od 9,91 milion KM, dok u istom periodu prošle godine nije bio zabilježen izvoz ovih proizvoda u ove zemlje.

Tabela 14. - Struktura BiH uvoza iz EU po TB Mil.KM

R B	TB	OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	188,35	152,47	126,68	176,89	189,94	7,21%	107,38
2	8703	Osobni automobili i druga motorna vozila uglavnom namijenjena prijevozu osoba	103,92	119,22	136,26	142,55	162,73	6,18%	114,16
3	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	75,77	80,96	80,79	89,36	88,23	3,35%	98,73
4	4107	Goveđe kože (uključujući bivolje) i kože kopitara	37,93	37,51	41,51	47,38	52,86	2,01%	111,58
5	5903	Tekstilni materijali impregnirani, premazani, prevučeni, prekriveni	35,07	28,14	28,11	28,45	31,20	1,19%	109,69
Ukupno (1-5)			441,03	418,29	413,36	484,63	524,96	19,94%	108,32
Ostalo			1.716,83	1.707,15	1.765,89	1.972,67	2.107,81	80,06%	106,85
UKUPNO			2.157,87	2.125,44	2.179,25	2.457,30	2.632,77	100,00%	107,14

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Navedene grupe proizvoda koje BiH uvozi iz EU imaju učešće 20% u ukupnom bh uvozu iz EU u prvom kvartalu 2018. godine.

U prvom kvartalu 2018. godine najveći doprinos na rast bh uvoza iz EU ima uvoz iz:

- Italije - naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 64,29 miliona KM, ↑24%;
- Njemačke – bakrene žice (TB 7408) – 17,72 miliona KM, ↑163%;
- Njemačke – osobnih automobila (TB 8703) – 90,30 miliona KM, ↑12%;
- Poljske – koksa i polukoksa od kamenog uglja (TB 2704) – 9,93 miliona KM, i zabilježen je značajan rast uvoza, jer u istom periodu prethodne godine vrijednost uvoza bila je 387,68 hiljada KM.

Posmatrajući period od pet godina, zabilježen je rast uvoza iz EU osobnih automobila, lijekova, te govedih koža.

5.2 Robna razmjena sa Hrvatskom

Tabela 15. - Robna razmjena BiH sa Hrvatskom po vrstama proizvoda

Mil.KM

God.	Vrsta proizvoda	IZVOZ	INDEX izvoz	UVOZ	INDEX uvoz	OBIM	DEFICIT/SUFICIT	INDEX deficit	POKRIVENOST (%)
I-III 2014	Ind.	204,96	-	308,53	-	513,48	-103,57	-	66,43
	Polj.	24,08	-	95,74	-	119,82	-71,66	-	25,15
	Ukupno	229,04	-	404,27	-	633,31	-175,24	-	56,65
I-III 2015	Ind.	188,81	92	246,13	80	434,95	-57,32	55	76,71
	Polj.	22,02	91	98,54	103	120,56	-76,52	107	22,35
	Ukupno	210,84	92	344,67	85	555,51	-133,84	76	61,17
I-III 2016	Ind.	182,06	96	230,65	94	412,71	-48,59	85	78,93
	Polj.	23,96	109	91,49	93	115,45	-67,54	88	26,18
	Ukupno	206,01	98	322,14	93	528,16	-116,13	87	63,95
I-III 2017	Ind.	269,09	148	300,70	130	569,79	-31,60	65	89,49
	Polj.	21,13	88	98,99	108	120,12	-77,86	115	21,34
	Ukupno	290,22	141	399,69	124	689,90	-109,47	94	72,61
I-III 2018	Ind.	306,12	114	294,18	98	600,30	11,94	-38	104,06
	Polj.	22,44	106	96,41	97	118,85	-73,97	95	23,28
	Ukupno	328,56	113	390,59	98	719,15	-62,02	57	84,12

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

*Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Bosna i Hercegovina je u prvom kvartalu 2018. godine u Hrvatsku izvezla robe u vrijednosti od 328,56 miliona KM, što je za 13% više u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz iz Hrvatske u prvom kvartalu 2018. godine iznosio je 390,59 miliona KM i manji je za 2% u odnosu na uvoz u prvom kvartalu 2017. godine. Vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni sa Hrvatskom manji je za 43% u odnosu na deficit u istom periodu 2017. godine i iznosi 62,02 miliona KM. Pokrivenost uvoza izvozom sa Hrvatskom u 2018. godini iznosila je 84%.

Izvoz u Hrvatsku u prvom kvartalu 2018. godine učestvuje sa 12% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz Hrvatske učestvuje sa 9% u ukupnom bh uvozu.

U prvom kvartalu 2018. godine, u odnosu na isti period 2017. godine, zabilježen je rast izvoza industrijskih proizvoda u Hrvatsku (14%), te pad uvoza industrijskih proizvoda (2%).

Bosna i Hercegovina je u prvom kvartalu 2018. godine u razmjeni industrijskim proizvodima zabilježila suficit u vrijednosti od 11,94 miliona KM, dok u istom periodu prošle godine je bio zabilježen deficit od 31,60 miliona KM.

U razmjeni poljoprivrednim proizvodima zabilježen je rast izvoza (6%), pad uvoza (3%), te pad trgovinskog deficita (5%).

Izvoz u Hrvatsku u periodu I-III 2018. godine

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Hrvatsku su:

- vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, sa dodatim šećerom ili drugim sredstvima (2202 10) – 3,27 miliona KM;
- slatki keksi (1905 31) - 2,28 miliona KM;
- vafli i oblatne (1905 32) – 1,83 miliona KM;
- cijele kože, mase po koži veće od 16 kg (4101 50) – 1,28 miliona KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Hrvatsku su:

- električna energija (2716 00) – 72,35 miliona KM;
- legure aluminija (7601 20) - 31,91 milion KM; izvoz ovih proizvoda **najviše** doprinosi rastu izvoza u Hrvatsku;
- gornji dijelovi obuće i njihovi dijelovi, osim umetaka za ojačanje (6406 10) – 11,84 miliona KM;
- laka ulja i preparati (2710 12) – 11,74 miliona KM, izvoz lakih ulja i preparata ima značajan doprinos na rast izvoza u Hrvatsku.

Uvoz iz Hrvatske u periodu I-III 2018. godine

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Hrvatske su:

- pivo dobijeno od slada (2203 00) – 9,87 miliona KM;
- ostali preparati koji se koriste za prehranu životinja (2309 90) – 5,02 miliona KM;
- ostali prehrambeni proizvodi koji nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu, npr. složeni alkoholni preparati, izogluzni, laktozni, te glukozni sirupi, itd (2106 90) – 4,87 miliona KM;
- bijeli šećer (1701 99) - 4,84 miliona KM, uvoz bijelog šećera značajno doprinosi rastu uvoza iz Hrvatske.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Hrvatske su:

- naftna ulja, osim sirovih, ostala (2710 19) u vrijednosti od 87,76 miliona KM, uvoz naftnih ulja **najviše** doprinosi rastu uvoza iz Hrvatske;
- električna energija (2716 00) – 18,48 miliona KM;
- laka ulja i preparati (2710 12) - 17,08 miliona KM;
- ostali portland–cement, osim bijelog (2523 29) - 8,29 miliona KM.

6. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA CEFTA-e

Tabela 16. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa CEFTA-om

Mil. KM

OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Prosjek	Index
IZVOZ	303,63	332,58	267,08	377,43	417,66	339,68	110,66
UVOZ	367,77	421,04	453,53	492,70	509,85	448,98	103,48
OBIM	671,40	753,62	720,61	870,13	927,51	788,65	106,59
DEFICIT/SUFICIT	-64,14	-88,46	-186,45	-115,27	-92,18	-109,30	79,97
POKRIVENOST	82,56%	78,99%	58,89%	76,60%	81,92%		

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine ukupan **izvoz** BiH u CEFTA-u iznosio je 471,66 miliona KM, što je za 40,24 miliona KM više u odnosu na prvi kvartal 2017. godine i predstavlja rast od 11%.

U posmatranom periodu vrijednost **uvoza** iz CEFTA-e iznosila je 509,85 miliona KM, što je za 17,15 miliona KM više u odnosu na isti period prethodne godine i predstavlja rast od 4%. Posmatrajući period od pet godina zabilježen je rast uvoza u BiH iz CEFTA-e.

U prvom kvartalu 2018. godine vrijednost **deficita** sa zemljama CEFTA-e iznosila je 92,18 miliona KM, gdje je deficit smanjen u odnosu na isti period prethodne godine za 20% (ili za 23,09 miliona KM).

Stopa rasta izvoza je veća od stope rasta uvoza, te je i stopa pokrivenosti uvoza izvozom sa CEFTA-om porasla za 5%, i u prvom kvartalu 2018. godine iznosi 82%.

6.1 Robna razmjena po zemljama – potpisnicama CEFTA-e

Tabela 17. - Robna razmjena po zemljama potpisnicama CEFTA-e

Mil.KM

Potpisnica	I-III 2017		I-III 2018		Index
	IZVOZ	Učešće	IZVOZ	Učešće	
Albanija	8,62	2,28%	6,25	1,50%	72,55
Crna Gora	71,18	18,86%	84,31	20,19%	118,44
Kosovo*	28,97	7,68%	27,11	6,49%	93,57
Makedonija	30,63	8,11%	23,71	5,68%	77,41
Moldavija	1,72	0,45%	0,04	0,01%	2,22
Srbija	236,31	62,61%	276,25	66,14%	116,90
Ukupno CEFTA	377,43	100,00%	417,66	100,00%	110,66
Potpisnica	UVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	Index
Albanija	3,28	0,67%	2,62	0,51%	79,93
Crna Gora	21,07	4,28%	11,79	2,31%	55,93
Kosovo*	2,75	0,56%	4,41	0,87%	160,44
Makedonija	28,66	5,82%	31,55	6,19%	110,08
Moldavija	0,85	0,17%	1,04	0,20%	121,78
Srbija	436,08	88,51%	458,44	89,92%	105,13
Ukupno CEFTA	492,70	100,00%	509,85	100,00%	103,48
Potpisnica	DEFICIT/SUFICIT	Učešće	DEFICIT/SUFICIT	Učešće	Index
Albanija	5,33	-4,63%	3,63	-3,94%	68,01
Crna Gora	50,11	-43,47%	72,52	-78,67%	144,73
Kosovo*	26,22	-22,75%	22,70	-24,62%	86,56
Makedonija	1,97	-1,71%	-7,84	8,50%	-397,54
Moldavija	0,86	-0,75%	-1,00	1,09%	-116,29
Srbija	-199,77	173,30%	-182,19	197,64%	91,20
Ukupno CEFTA	-115,27	100,00%	-92,18	100,00%	79,97

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

* Po rezoluciji VSUN 1244

U prvom kvartalu 2018. godine u ukupnom izvozu u zemlje CEFTA-e (417,66 miliona KM), Srbija ostvaruje najveće učešće od 66% (276,25 miliona KM), a Crna Gora učestvuje sa 20% (84,31 milion KM). Navedene zemlje zajedno učestvuju sa 86% u ukupnom bh izvozu u zemlje potpisnice CEFTA-e.

U periodu I-III 2018. godine, u odnosu na isti period 2017. godine, zabilježen je rast izvoza u Crnu Goru (18%) i u Srbiju (17%), dok je u ostale zemlje CEFTA-e zabilježen pad izvoza.

U prvom kvartalu 2018. godine u ukupnom uvozu iz zemalja CEFTA-e (509,85 miliona KM), Srbija ostvaruje najveće učešće od 90% (458,44 miliona KM), Makedonija učestvuje sa 6% (31,55 miliona KM), dok Crna Gora učestvuje sa 2% (11,79 miliona KM). Navedene zemlje zajedno učestvuju sa 98% u ukupnom bh uvozu iz zemalja potpisnica CEFTA-e.

U istom periodu, zabilježen je rast uvoza sa Kosova (po rezoluciji VSUN 1244) od 60%, te rast uvoza iz Moldavije (22%), Makedonije (10%) i Srbije (5%).

Srbija ostavaruje najveće učešće u uvozu (90%) i u izvozu (66%).

U prvom kvartalu 2018. godini BiH je ostvarila najveći deficit u razmjeni sa Srbijom od 182,19 miliona KM, dok je najveći suficit zabilježen sa Crnom Gorom od 72,52 miliona KM.

6.2 Robna razmjena sa zemljama CEFTA-e po tarifnim brojevima (TB)

Tabela 18. - Struktura BiH izvoza u zemlje CEFTA-e po TB Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
1	2704	Koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta, aglomerirani ili ne; retortni ugalj:	20,66	35,65	18,40	53,06	61,17	14,65%	115,28
2	2716	Električna energija	45,28	58,49	23,52	40,48	45,01	10,78%	111,21
3	7213	Toplo valjana žica od željeza ili nelegiranog čelika u nepravilno (labavo) namotanim kolutima:	18,81	21,39	19,82	24,33	32,00	7,66%	131,52
4	7214	Šipke od željeza ili nelegiranog čelika samo kovane, toplo valjane, toplo vučene ili toplo istiskivane, uključujući one koje su uvrnute poslije valjanja:	19,99	18,98	24,95	19,21	27,02	6,47%	140,62
5	4407	Drvo obrađeno po dužini, debljine veće od 6 mm:	11,04	7,33	11,23	13,32	14,15	3,39%	106,22
Ukupno (1-5)			115,78	141,85	97,91	150,40	179,35	42,94%	119,25
Ostalo			187,85	190,74	169,17	227,03	238,31	57,06%	104,97
Ukupan izvoz u zemlje CEFTA-e			303,63	332,58	267,08	377,43	417,66	100,00%	110,66

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine najveće učešće u ukupnom izvozu na tržište CEFTA-e imaju: koks i polukoks (TB 2704) od 15%; električna energija (TB 2716) od 11%; toplo valjana žica (TB 7213) od 8%; šipke od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) od 6%; te obrađeno drvo (TB 4407) od 3%.

Posmatrajući period od pet godina zabilježen je rast izvoza toplo valjane žice i obrađenog drveta.

U prvom kvartalu 2018. godine najveći doprinos na rast bh izvoza u CEFTA-u ima izvoz u Srbiju:

- toplo valjane žice (TB 7213) – 21,79 miliona KM, ↑58%;
- koks i polukoks (TB 2704) – 59,70 milion KM, ↑15% ;
- električne energije (TB 2716) – 41,26 miliona KM, ↑19% ;
- šipke od željeza ili nelegiranog čelika (TB 7214) – 11,76 milion KM, ↑59%.

U periodu I-III 2018. godine zabilježen je izvoz ruda i koncentrata cinka u Crnu Goru u vrijednosti od 8,27 miliona KM, dok u istom periodu prošle godine nije bio zabilježen izvoz ovog proizvoda u Crnu Goru.

Tabela 19. - Struktura BiH uvoza iz zemalja CEFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
1	2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih minerala, osim sirovih	21,81	20,50	15,89	25,94	32,09	6,29%	123,70
2	1005	Kukuruz	17,72	18,58	25,95	19,26	21,63	4,24%	112,33
3	1905	Hljeb, peciva, kolači, keksi i ostali pekarski proizvodi	13,96	13,91	14,25	15,18	17,13	3,36%	112,85
4	1001	Pšenica i suražica:	3,88	3,63	6,82	15,20	15,72	3,08%	103,39
5	1206	Suncokretovo sjeme, nezavisno je li lomljeno ili ne	4,03	8,38	11,21	17,44	14,50	2,84%	83,15
Ukupno (1-5)			61,40	65,00	74,11	93,02	101,07	19,82%	108,65
Ostalo			306,38	356,04	379,41	399,68	408,78	80,18%	102,28
Ukupan uvoz iz zemalja CEFTA-e			367,77	421,04	453,53	492,70	509,85	100,00%	103,48

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine najveće učešće u ukupnom uvozu iz CEFTA-e imaju: naftna ulja, osim sirovih (TB 2710) od 6%; kukuruz (TB 1005) od 4%; hljeb i ostali pekarski proizvodi (TB

1905) od 3%, zatim pšenica i suražica (TB 1001) od 3%, te suncokretovo sjeme (TB 1206) od 3%.

Posmatrajući period od pet godina zabilježen je rast uvoza hljeba, te pšenice i suražice.

U prvom kvartalu 2018. godine najveći doprinos na rast bh uvoza iz CEFTA-e ima uvoz iz Srbije:

- naftnih ulja, osim sirovih (TB 2710) – 32,09 miliona KM, ↑24%;
- toplo valjanih pljosnatih proizvoda od željeza ili nelegiranog čelika širine 600 mm ili veće (TB 7208) – 10,20 miliona KM, ↑54% ;
- bakrenih ploča, limova i traka, debljine veće od 0,15 mm (TB 7409) – 8,16 miliona KM, ↑67% ;
- šećera od šećerne trske (TB 1701) – 7,22 miliona KM, ↑73%.

U periodu I-III 2018. godine zabilježen je uvoz iz Srbije poluproizvoda od željeza ili nelegiranog čelika u vrijednosti od 8,47 miliona KM, dok u istom periodu prošle godine nije bio zabilježen uvoz ovog proizvoda iz Srbije.

6.3 Robna razmjena sa Srbijom

Tabela 20. - Robna razmjena BiH sa Srbijom po vrstama proizvoda

Mil.KM

God.	Vrsta proizvoda	IZVOZ	INDEX izvoz	UVOZ	INDEX uvoz	OBIM	DEFICIT/SUFICIT	INDEX deficit	POKRIVENOST (%)
I-III 2014	Ind.	159,95	-	191,37	-	351,32	-31,42	-	83,58
	Polj.	26,13	-	137,74	-	163,86	-111,61	-	18,97
	Ukupno	186,07	-	329,11	-	515,18	-143,03	-	56,54
I-III 2015	Ind.	175,72	109,86	195,71	102,27	371,43	-19,99	63,60	89,79
	Polj.	24,35	93,19	164,33	119,31	188,68	-139,98	125,42	14,82
	Ukupno	200,07	107,52	360,03	109,40	560,10	-159,97	111,84	55,57
I-III 2016	Ind.	124,42	70,80	223,73	114,32	348,15	-99,32	496,95	55,61
	Polj.	23,76	97,58	186,98	113,78	210,73	-163,22	116,60	12,71
	Ukupno	148,17	74,06	410,71	114,08	558,88	-262,53	164,12	36,08
I-III 2017	Ind.	207,85	167,06	240,49	107,49	448,34	-32,65	32,87	86,43
	Polj.	28,46	119,81	195,59	104,61	224,05	-167,12	102,39	14,55
	Ukupno	236,31	159,48	436,08	106,18	672,39	-199,77	76,09	54,19
I-III 2018	Ind.	250,08	120,32	264,10	109,82	514,18	-14,02	42,96	94,69
	Polj.	26,17	91,93	194,33	99,36	220,50	-168,17	100,62	13,46
	Ukupno	276,25	116,90	458,44	105,13	734,68	-182,19	91,20	60,26

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

*Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Bosna i Hercegovina je u prvom kvartalu 2018. godine u Srbiju izvezla robe u vrijednosti od 276,25 miliona KM, što je za 17% više u odnosu na isti period 2017. godine. Uvoz iz Srbije iznosio je 458,44 miliona KM i veći je za 5% u odnosu na vrijednost uvoza u periodu I-III 2017.

godine. Vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni sa Srbijom iznosio 182,19 miliona KM i manji je za 9% u odnosu na deficit u istom periodu 2017. godine. Pokrivenost uvoza izvozom sa Srbijom iznosila je 60%.

Izvoz u Srbiju u prvom kvartalu 2018. godine učestvuje sa 9,90% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz Srbije učestvuje sa 10,45% u ukupnom bh uvozu.

U prvom kvartalu 2018. godine, u odnosu na isti period 2017. godine, došlo je do rasta izvoza industrijskih proizvoda od 20%, te pada izvoza poljoprivrednih proizvoda od 8%.

Zabilježen je rast uvoza industrijskih proizvoda od 10%, te pad uvoza poljoprivrednih proizvoda od 0,6%.

U istom periodu zabilježen je značajan pad vanjskotrgovinskog deficita od 57% kod industrijskih proizvoda, te blagi rast deficita od 0,6% kod poljoprivrednih proizvoda.

Izvoz u Srbiju u periodu I-III 2018. godine

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Srbiju su:

- maline, kupine, dudovi (murve), loganske bobice, crne, bijele i crvene ribizle i ogrozdi (0811 20) - 3,40 miliona KM;
- uljane pogače i ostali čvrsti ostaci dobijeni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletizovani (2304 00) - 2,94 miliona KM;
- ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao (1806 90) - 1,85 miliona KM;
- ostali pripremljeni ili konzervirani proizvodi od kokoši vrste Gallus domesticus (1602 32) - 1,67 miliona KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Srbiju su:

- koks i polukoks od kamenog uglja, mrkog uglja ili treseta (2704 00) - 59,70 miliona KM izvoz ovih proizvoda ima **najveći** doprinos na rast izvoza u Srbiju;
- električna energija (2716 00) - 41,26 miliona KM;
- toplo valjana žica od željeza ili nelegiranog čelika kružnog poprečnog presjeka promjera manjeg od 14 mm (7213 91) - 17,30 miliona KM;
- šipke od željeza ili nelegiranog čelika sa udubljenjima, rebrima (7214 20) - 11,57 miliona KM.

Izvoz električne energije, toplo valjane žice, te šipki od željeza ili nelegiranog čelika ima značajan doprinos na rast ukupnog izvoza u Srbiju.

Uvoz iz Srbije u periodu I-III 2018. godine

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Srbije su:

- kukuruz, koji nije sjemenski (1005 90) - 15,53 miliona KM; uvoz kukuruza značajno doprinosi rastu uvoza iz Srbije;
- pšenica i suražica, ostala (1001 99) - 14,72 miliona KM;
- suncokretovo sjeme (1206 00) - 14,50 miliona KM;
- ostale krave (0102 29) - 12,13 miliona KM.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Srbije su:

- naftna ulja, osim sirovih, ostala (2710 19) - 25,95 miliona KM; uvoz ovog proizvoda **najviše** doprinosi rastu uvoza iz Srbije.
- električna energija (2716 00) - 10,20 miliona KM;
- poluproizvodi od željeza ili nelegiranog čelika, sa masenim udjelom ugljenika od 0,25%, pravougaonog (uključujući kvadratnog) poprečnog presjeka širine manje od dvostruke debljine (7207 11) - 8,47 miliona KM;
- laka ulja i preparati (2710 12) - 6,14 miliona KM.

7. ROBNA RAZMJENA SA POTPISNICAMA SPORAZUMA EFTA-e

7.1 Robna razmjena po zemljama – potpisnicama EFTA-e

Tabela 21. - Uporedni pregled robne razmjene BiH sa EFTA-om

Mil.KM

OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Prosjek	Index
IZVOZ	51,16	37,32	37,10	41,48	61,72	45,76	148,81
UVOZ	22,12	28,38	25,73	28,77	33,68	27,74	117,07
OBIM	73,28	65,70	62,83	70,25	95,40	73,49	135,81
DEFICIT/SUFICIT	29,04	8,95	11,36	12,71	28,04	18,02	220,66
POKRIVENOST (%)	231,27	131,52	144,16	144,17	183,26	-	-

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine Bosna i Hercegovina je izvezla robu u EFTA-u u vrijednosti od 61,72 miliona KM, dok je vrijednost uvoza bila 33,68 miliona KM, što je dovelo do suficita od 28,04 miliona KM.

Bosna i Hercegovina jedino u robnoj razmjeni sa EFTA-om ostvaruje suficit, te je zabilježen značajan rast suficita od 121% u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 22. - Robna razmjena po zemljama potpisnicama EFTA-e

Mil.KM

POTPISNICA	I-III 2017		I-III 2018		INDEX
	IZVOZ	Učešće	IZVOZ	Učešće	
Island	0,03	0,07	0,00	0,00%	0,00
Lihtenštajn	0,25	0,61	0,13	0,21%	51,85
Norveška	4,01	9,68	7,42	12,02%	184,85
Švicarska	37,18	89,65	54,17	87,77%	145,69
Ukupno EFTA	41,48	100,00	61,72	100,00%	148,81
POTPISNICA	UVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	INDEX
Island	0,29	1,00	0,09	0,25%	29,74
Lihtenštajn	0,04	0,12	0,02	0,05%	45,63
Norveška	3,02	10,50	5,26	15,60%	174,02
Švicarska	25,43	88,38	28,32	84,10%	111,39
Ukupno EFTA	28,77	100,00	33,68	100,00%	117,07
POTPISNICA	DEFICIT/SUFICIT	Učešće	DEFICIT/SUFICIT	Učešće	INDEX
Island	-0,26	-2,04	-0,09	-0,30%	32,95
Lihtenštajn	0,22	1,70	0,11	0,41%	52,87
Norveška	0,99	7,82	2,16	7,72%	217,74
Švicarska	11,76	92,51	25,85	92,18%	219,86
Ukupno EFTA	12,71	100,00	28,04	100,00%	220,66

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Švicarska je najznačajniji vanjskotrgovinski partner BiH, ukoliko posmatramo zemlje članice EFTA-e, i njeno učešće u izvozu je 88%, a u uvozu 84%.

U posmatranoj godini zabilježen je rast izvoza u Norvešku (85%), te u Švicarsku (46%), dok je u Lihtenštajn zabilježen pad izvoza (48%).

7.2 Robna razmjena sa zemljama EFTA-e po tarifnim brojevima (TB)

Tabela 23. - Struktura BiH izvoza u zemlje EFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
1	2716	Električna energija	22,92	11,99	3,87	6,06	22,24	36,04%	367,22
2	9403	Ostali namještaj i njegovi dijelovi:	2,40	3,41	3,94	3,69	5,33	8,64%	144,53
3	7308	Željezne ili čelične konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija	1,60	1,57	2,01	3,16	3,75	6,07%	118,55
4	9401	Sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402)	1,90	0,91	1,87	2,51	2,47	4,00%	98,50
5	7610	Konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija	1,58	1,79	1,43	2,32	2,21	3,58%	95,20
Ukupno (1-5)			30,40	19,68	13,12	17,74	36,00	58,33%	202,98
Ostalo			20,76	17,65	23,98	23,74	25,72	41,67%	108,34
Ukupan izvoz u zemlje EFTA-e			51,16	37,32	37,10	41,48	61,72	100,00%	148,81

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine najveće učešće u ukupnom izvozu na tržište EFTA-e imaju sljedeći proizvodi: električna energija (TB 2716) od 36%; ostali namještaj i njegovi dijelovi (TB 9403) od 9%; željezne ili čelične konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (TB 7308) od 6%; sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi (TB 9401) od 4%; te konstrukcije (osim montažnih zgrada iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (TB 7610) od 4%.

Posmatrajući period od pet godina zabilježen je rast izvoza ostalog namještaja, te željeznih ili čeličnih konstrukcija.

U prvom kvartalu 2018. godine, najveći doprinos na rast bh izvoza u EFTA-u ima izvoz u:

- Švicarsku - električne energije (TB 2716) – 22,24 miliona KM, ↑267%;
- Švicarsku- ostalog namještaja (TB 9403) – 4,87 miliona KM, ↑50%;
- Norvešku - mašina i mehaničkih uređaja sa vlastitom funkcijom (TB 8479) u vrijednosti od 1,54 miliona KM, gdje je zabilježen enorman rast, jer je u istom periodu prethodne godine vrijednost izvoza bila 8,31 hiljadu KM.

Tabela 24. - Struktura BiH uvoza iz zemalja EFTA-e po TB

Mil.KM

RB	TB	OPIS	I-III 2014	I-III 2015	I-III 2016	I-III 2017	I-III 2018	Učešće I-III 2018	Index
1	7901	Cink u sirovim oblicima	0,00	0,89	0,98	1,42	3,77	11,20%	266,25
2	3004	Lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)	2,62	3,22	3,46	4,51	3,62	10,74%	80,25
3	3002	Ljudska krv; životinjska krv pripremljena za terapijsku, profilaktičnu ili dijagnostičku upotrebu; antiserumi	3,31	5,02	2,84	5,12	3,56	10,58%	69,59
4	5209	Pamučne tkanine, masenog udjela pamuka 85% ili većeg, mase veće od 200 g/m ²	1,04	1,19	1,00	1,13	1,19	3,54%	105,48
5	2842	Ostale soli neorganskih kiselina ili peroksikiselina (uključujući aluminosilikate hemijski određene ili neodređene), osim azida:	0,00	0,00	0,00	0,00	1,08	3,21%	-
Ukupno (1-5)			6,96	10,32	8,28	12,18	13,23	39,28%	108,65
Ostalo			15,16	18,06	17,46	16,59	20,45	60,72%	123,26
Ukupan uvoz iz zemalja EFTA-e			22,12	28,38	25,73	28,77	33,68	100,00%	117,07

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

U prvom kvartalu 2018. godine najveće učešće u ukupnom uvozu iz zemalja EFTA-e imaju sljedeći proizvodi: cink u sirovim oblicima (TB 7901) od 11%; lijekovi, osim proizvoda iz TB 3002, 3005 i 3006 (TB 3004) od 11%; ljudska krv, životinjska krv (TB 3002) od 11%; te pamučne tkanine (TB 5209) od 3,5%.

Posmatrajući period od pet godina zabilježen je rast uvoza cinka u sirovim oblicima.

U prvom kvartalu 2018. godine, najveći doprinos na rast bh uvoza iz EFTA-e ima uvoz iz:

- Norveške - cinka u sirovim oblicima (TB 7901) – 3,77 miliona KM, ↑166%;

- Švicarske - mašina za automatsku obradu podataka i njihove jedinice (TB 8471) – 964,58 hiljada KM i zabilježen je enorman rast u odnosu na isti period prošle godine gdje je vrijednost uvoza bila 8,91 hiljadu KM;
- Švicarske – alatnih mašina (uključujući prese) za obradu metala (TB 8462) – 545,66 hiljada KM, gdje je zabilježen ogroman rast u odnosu na isti period prošle godine kad je uvoz iznosio 14,22 hiljade KM.

U posmatranom periodu iz Švicarske je zabilježen uvoz ostalih soli neorganskih kiselina ili peroksikiselina u vrijednosti od 1,08 miliona KM, dok u prethodnim godinama nije bio zabilježen uvoz ovog proizvoda.

8. ROBNA RAZMJENA BIH SA TURSKOM

Tabela 25. - Robna razmjena BiH sa **Turskom** po vrstama proizvoda

Mil.KM

God.	Vrsta proizvoda	IZVOZ	INDEX izvoz	UVOZ	INDEX uvoz	OBIM	DEFICIT/SUFICIT	INDEX deficit	POKRIVENOST (%)
I-III 2014	Ind.	32,16	-	101,74	-	133,90	-69,58	-	31,61
	Polj.	16,05	-	14,11	-	30,16	1,93	-	113,70
	Ukupno	48,21	-	115,85	-	164,06	-67,65	-	41,61
I-III 2015	Ind.	31,86	99	119,19	117	151,06	-87,33	126	26,73
	Polj.	51,56	321	14,69	104	66,25	36,87	1.907	351,09
	Ukupno	83,42	173	133,88	116	217,30	-50,46	75	62,31
I-III 2016	Ind.	21,17	66	131,31	110	140,37	-98,02	112	17,77
	Polj.	44,06	85	13,24	90	57,30	30,83	84	332,90
	Ukupno	65,24	78	144,55	108	209,78	-79,31	157	45,13
I-III 2017	Ind.	27,30	129	141,28	119	168,58	-113,97	116	19,33
	Polj.	59,34	135	15,55	118	74,90	43,79	142	381,55
	Ukupno	86,65	133	156,83	108	243,48	-70,18	88	55,25
I-III 2018	Ind.	46,68	171	167,47	119	214,15	-120,79	106	27,87
	Polj.	43,80	74	21,71	140	65,52	22,09	50	201,74
	Ukupno	90,48	104	189,18	121	279,66	-98,70	141	47,83

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

*Poljoprivredni i industrijski proizvodi su razvrstani po WTO

Bosna i Hercegovina je u prvom kvartalu 2018. godine u Tursku izvezla robe u vrijednosti od 90,48 miliona KM, što je za 4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz iz Turske u posmatranom periodu iznosio je 189,18 miliona KM i veći je za 21% u odnosu na vrijednost uvoza u istom periodu 2017. godine.

Vanjskotrgovinski deficit u robnoj razmjeni sa Turskom iznosio je 98,70 miliona KM i veći je za 41% u odnosu na deficit u istom period prethodne godine. Pokrivenost uvoza izvozom sa Turskom u prvom kvartalu 2018. godine iznosila je 48%.

Izvoz u Tursku u prvom kvartalu 2018. godine učestvuje sa 3% u ukupnom bh izvozu, dok uvoz iz Turske učestvuje sa 4% u ukupnom bh uvozu.

U prvom kvartalu 2018. godine u odnosu na prethodnu godinu, došlo je do značajnog rasta izvoza industrijskih proizvoda (71%), rasta uvoza industrijskih proizvoda (19%), te rasta deficita u razmjeni industrijskim proizvodima (6%).

U posmatranom periodu došlo je do pada izvoza poljoprivrednih proizvoda u Tursku od 26%, zatim rasta uvoza poljoprivrednih proizvoda iz Turske od 40%, te pada suficita u razmjeni poljoprivrednim proizvodima sa Turskom od 50%.

Izvoz u Tursku u periodu I-III 2018. godine

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Tursku su:

- ulje od sjemena suncokreta, šafranike ili pamuka i njihove frakcije- sirovo ulje (1512 11) - 12,02 miliona KM;
- ulje od sjemena suncokreta, šafranike ili pamuka i njihove frakcije - ostalo (1512 19) - 11,22 miliona KM;
- goveđe meso, svježe ili rashlađeno-bez kostiju (0201 30) - 10,19 miliona KM;
- brašno od pšenice ili suražice (1101 00) - 4,60 miliona KM.

U prvom kvartalu 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je pad izvoza u Tursku brašna od pšenice ili suražice (67%) i suncokretvog ulja (42%).

U periodu I-III 2018. godine nije bio zabilježen izvoz kukuruza, koji nije sjemenski, dok u istom periodu prethodne godine kukuruz, koji nije sjemenski je bio na petom mjestu u ukupnom izvozu u Tursku.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **izvozili** u Tursku su:

- bombe, granate, torpeda, mine, rakete i slična vojna municija i njihovi dijelovi-ostala municija i njeni dijelovi (9306 30) - 11,95 miliona KM; izvoz ovih proizvoda **najviše** doprinosi rastu izvoza u Tursku;
- sjedala (osim onih iz tarifnog broja 9402) i njihovi dijelovi-dijelovi (9401 90) - 9,60 miliona KM;
- otpaci i lomljevinu od željeza ili čelika, otpadni ingoti od željeza ili čelika za pretaljivanje-ostali (7204 49) u vrijednosti od 9,50 miliona KM;
- kraft-papir i karton nepremazani, u rolnama ili listovima, osim onih iz tarifnih brojeva 4802 i 4803-nebijeljeni (4804 21) u vrijednosti od 2,93 miliona KM.

Izvoz otpadaka i lomljevinu od željeza ili čelika, te dijelova sjedala ima značajan doprinos na rast izvoza u Tursku.

Uvoz iz Turske u periodu I-III 2018. godine

Poljoprivredni proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Turske su:

- limuni i limete (0805 50) - 2,70 miliona KM;
- narandže (0805 10) - 1,74 miliona KM;
- mandarine (0805 21) - 1,53 miliona KM;
- proizvodi od šećera (uključujući bijelu čokoladu), bez kaka- ostali (1704 90) - 1,33 miliona KM.

Uvoz mandarina i narandži ima značajan doprinos na rast uvoza iz Turske.

Industrijski proizvodi koji su se najviše **uvozili** iz Turske su:

- T-majice, majice bez rukava i ostale potkošulje, pletene ili heklane-od pamuka (6109 10) - 4,34 miliona KM;
- monitori i projektori, koji ne sadrže televizijski prijemnik, televizijski prijemnici-ostali, u boji (8528 72) - 3,77 miliona KM; uvoz ovih proizvoda ima **najveći** doprinos na rast uvoza iz Turske;
- lijekovi (osim proizvoda iz tarifnih brojeva 3002, 3005 i 3006)-ostalo (3004 90) - 3,65 miliona KM;
- monofilamenti bilo koje dimenzije poprečnog presjeka većeg od 1 mm, šipke, od polimera vinil hlorida (3916 20) - 3,23 miliona KM.

9. ROBNA RAZMJENA BIH U SEKTORU POLJOPRIVREDE

Najbitniji događaji koji su obilježili ovaj kvartal izvještavanja vezani su za usvajanje Strateškog plana ruralnog razvoja BiH, ali i na rješavanje uvedenih trgovinskih barijera za izvoz poljoprivrednih proizvoda iz Bosne i Hercegovine, prije svega izvoza jabuke u Rusku Federaciju i izvoza vina u Republiku Hrvatsku.

Jedna od najznačajnijih aktivnosti koja je realizovana u poljoprivrednom sektoru vezana je za usvajanje Strateškog plana ruralnog razvoja BiH. Naime, početkom godine na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine BiH, Vijeće ministara BiH je usvojilo Strateški plan ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine (2018-2021), a potom i oba doma Parlamentarne skupštine BiH. Usvajanjem ovog dokumenta stvaraju se uslovi za korištenje pretpristupnih sredstava Evropske unije namijenjenih poljoprivredi i razvoju ruralnih područja u BiH kojima će se unaprijediti održivi razvoj ruralnih područja i podići nivo prihoda ruralnog stanovništva, prije svega onih domaćinstava koji se bave poljoprivredom i primarnom proizvodnjom hrane. Takođe, ovim cjelodržavnim dokumentom se uređuje okvir politika za jačanje kapaciteta nadležnih institucija svih nivoa vlasti za progresivno preuzimanje i implementaciju EU propisa u cilju usklađivanja istih sa standardima EU u ovoj oblasti.

Federalna služba za veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu „Rosseljhoznadzor“ je uvela zabranu na izvoz jabuka iz BiH u Rusku Federaciju zbog postojanja sumnje u reeksport. S tim u vezi, Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine je urgentno preduzelo sve neophodne aktivnosti u cilju ponovnog uspostavljanja neometanog izvoza jabuke iz Bosne i Hercegovine. Pooštrene su procedure za dobijanje fitosanitarnog certifikata i certifikata o bosanskohercegovačkom porijeklu voća i povrća koje se izvozi u Rusku Federaciju. Primjenom novih uslova za izdavanje potrebnih certifikata početkom marta, stečeni su preduslovi za organizovanje bilateralnih pregovora bosanskohercegovačke i ruske strane za stavljanje van snage odluke o zabrani izvoza jabuka u Rusku Federaciju.

Imajući u vidu da se proizvođači vina i u 2018. godini susreću sa otežanim stavljanjem u promet vina na tržište Hrvatske s oznakom geografskog porijekla i oznakom kvaliteta vina "vrhunsko" i "kvalitetno" Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa je pokrenulo inicijativu za otklanjanje poteškoća s kojima se suočavaju bh. proizvođači prilikom izvoza vina u Republiku Hrvatsku, kao članicu EU. Direkcija za evropske integracije je inicijativu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa za izmjenu i dopunu dijela B, Dodatka II Protokola 7 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju dostavila Odboru za stabilizaciju i pridruživanje na razmatranje, koji je na 3. redovnom sastanku održanom u martu u Briselu prihvatio predloženi inicijativu.

Ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potpisao je Ministarsku deklaraciju o budućnosti ribarstva u Mediteranu, čime je Bosna i Hercegovina postala dio zajednice zemalja, snažno opredjeljenih za očuvanje i zaštitu ribljeg fonda. Ribarstvo, predstavlja važan korak u osiguranju održive budućnosti ribljeg fonda Mediterana i zaštiti ekoloških i ekonomskih resursa u regionu. Potpisivanjem i usvajanjem ove Deklaracije Bosna i Hercegovina je iskazala svoju spremnost i interes za zaštitu i održivo upravljanje akvakulturom i ribljim fondom. BiH raspolaže velikim potencijalom, ali i velikim interesom za razvoj proizvodnje ribe i akvakulture. Potpisivanjem ove Deklaracije predstavlja još jedan doprinos u ispunjavanju međunarodnih obaveza EU koji će omogućiti i pristup fondovima EU za očuvanje i održivi razvoj ribljeg fonda.

Tabela 26. - Uporedni pregled BiH razmjene **poljoprivrednim proizvodima** po regionima Mil.KM

Region	I-III 2017				I-III 2018				INDEX	
	IZVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	IZVOZ	Učešće	UVOZ	Učešće	IZVOZ	UVOZ
EU	74,00	32,52%	371,38	51,89%	79,53	39,54%	374,73	53,64%	107	101
CEFTA	66,63	29,28%	214,73	30,00%	60,96	30,31%	213,41	30,55%	91	99
EFTA	5,39	2,37%	0,63	0,09%	3,56	1,77%	1,03	0,15%	66	163
Uost*	59,34	26,08%	15,55	2,17%	43,80	21,78%	21,71	3,11%	74	140
Ostatak svijeta	22,18	9,75%	113,43	15,85%	13,26	6,59%	87,75	12,56%	60	77
UKUPNO	227,54	100,00%	715,73	100,00%	201,10	100,00%	698,63	100,00%	88	98

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

* Zemlje ugovora o slobodnoj trgovini (Turska)

** Poljoprivredni proizvodi su razvrstani po WTO

U prvom kvartalu 2018. godine izvoz poljoprivrednih proizvoda iznosio je 201,10 miliona KM, dok je uvoz poljoprivrednih proizvoda bio 698,63 miliona KM, te je zabilježen deficit u razmjeni poljoprivrednim proizvodima od 497,53 miliona KM.

U posmatranoj periodu u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz poljoprivrednih proizvoda je smanjen za 12%, uvoz je smanjen za 2%, te je zabilježen rasta deficita od 2%.

Pokrivenost uvoza izvozom BiH u razmjeni poljoprivrednim proizvodima iznosila je 29%.

Posmatrano po regijama, u prvom kvartalu 2018. godine u odnosu na isti kvartal 2017. godine, rast izvoza poljoprivrednih proizvoda zabilježen je samo u EU (7%), dok je u ostalim regionima zabilježen pad izvoza poljoprivrednih proizvoda.

U istom periodu značajan rast uvoza zabilježen je iz EFTA (63%) i iz Turske (40%).

Od poljoprivrednih proizvoda najveći doprinos na rast uvoza iz EFTA-e imali su: ekstrakti, esencije i koncentracije kafe, čaja i mate-čaja, preparati za upotrebu u proizvodnji pića, te prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao, nepunjeni u blokovima.

Najveći doprinos na rast uvoza iz Turske imale su: mandarine, narandže, te limuni.

Posmatrajući prvi kvartal 2018. godine po mjesecima, samo je u januaru zabilježen izvoz jabuka u Rusiju u vrijednosti od 867,64 hiljade KM, dok u februaru i martu nije bilo izvoza, zbog uvedenih trgovinskih barijera na izvoz jabuka u Rusiju.

STATISTIČKI DODATAK

Prilog 1

Izvoz BiH po zemljama EU

Mil.KM

R. br.	ZEMLJA	I-III 2017		I-III 2018		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	NJEMAČKA	379,53	20,89%	420,79	20,35%	110,87
2	HRVATSKA	290,22	15,97%	328,56	15,89%	113,21
3	ITALIJA	278,51	15,33%	313,40	15,16%	112,53
4	SLOVENIJA	219,57	12,08%	246,75	11,93%	112,38
5	AUSTRIJA	198,19	10,91%	228,70	11,06%	115,40
6	NIZOZEMSKA	63,75	3,51%	72,01	3,48%	112,94
7	MAĐARSKA	60,90	3,35%	69,37	3,36%	113,91
8	FRANCUSKA	46,94	2,58%	55,72	2,70%	118,70
9	ČEŠKA	37,99	2,09%	50,46	2,44%	132,85
10	RUMUNIJA	38,33	2,11%	49,18	2,38%	128,32
11	POLJSKA	27,64	1,52%	46,07	2,23%	166,65
12	SLOVAČKA	37,55	2,07%	42,08	2,04%	112,05
13	ŠPANIJA	40,33	2,22%	30,77	1,49%	76,29
14	UK	11,88	0,65%	30,01	1,45%	252,52
15	ŠVEDSKA	25,38	1,40%	24,79	1,20%	97,70
16	LUKSEMBURG	15,89	0,87%	16,81	0,81%	105,84
17	BELGIJA	14,73	0,81%	13,23	0,64%	89,80
18	BUGARSKA	18,74	1,03%	9,02	0,44%	48,13
19	LITVANIJA	1,86	0,10%	5,98	0,29%	321,78
20	DANSKA	3,88	0,21%	5,10	0,25%	131,36
21	GRČKA	2,21	0,12%	4,09	0,20%	185,35
22	MALTA	0,01	0,00%	2,17	0,10%	22338,64
23	LATVIJA	0,39	0,02%	0,72	0,03%	184,43
24	PORTUGAL	0,74	0,04%	0,56	0,03%	75,86
25	CIPAR	0,06	0,00%	0,55	0,03%	1003,58
26	FINSKA	1,29	0,07%	0,29	0,01%	22,11
27	ESTONIJA	0,66	0,04%	0,26	0,01%	39,67
28	IRSKA	0,07	0,00%	0,13	0,01%	189,12
Ukupno EU		1.817,24	100,00%	2.067,57	100,00%	113,78

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Prilog 2

Uvoz BiH po zemljama EU

Mil.KM

R. br.	ZEMLJA	I-III 2017		I-III 2018		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	NJEMAČKA	471,49	19,19%	540,81	20,54%	114,70
2	ITALIJA	442,56	18,01%	488,97	18,57%	110,49
3	HRVATSKA	399,69	16,27%	390,59	14,84%	97,72
4	SLOVENIJA	212,26	8,64%	212,79	8,08%	100,25
5	AUSTRIJA	148,30	6,03%	153,85	5,84%	103,74
6	POLJSKA	110,81	4,51%	115,76	4,40%	104,47
7	MAĐARSKA	104,76	4,26%	109,13	4,14%	104,17
8	FRANCUSKA	82,90	3,37%	93,25	3,54%	112,48
9	ČEŠKA	82,67	3,36%	79,85	3,03%	96,59
10	NIZOZEMSKA	62,35	2,54%	69,34	2,63%	111,22
11	ŠPANIJA	43,88	1,79%	54,47	2,07%	124,15
12	GRČKA	48,76	1,98%	50,75	1,93%	104,09
13	RUMUNIJA	43,68	1,78%	50,64	1,92%	115,92
14	UK	35,39	1,44%	38,61	1,47%	109,10
15	SLOVAČKA	32,23	1,31%	35,14	1,33%	109,04
16	BELGIJA	31,90	1,30%	34,41	1,31%	107,84
17	BUGARSKA	32,05	1,30%	30,83	1,17%	96,19
18	ŠVEDSKA	23,23	0,95%	24,52	0,93%	105,57
19	DANSKA	6,49	0,26%	13,90	0,53%	214,18
20	IRSKA	9,53	0,39%	11,99	0,46%	125,83
21	MALTA	7,73	0,31%	10,69	0,41%	138,32
22	PORTUGAL	8,77	0,36%	10,26	0,39%	117,01
23	FINSKA	8,67	0,35%	4,90	0,19%	56,51
24	LITVANIJA	2,59	0,11%	2,63	0,10%	101,69
25	LUKSEMBURG	2,19	0,09%	1,90	0,07%	86,93
26	LATVIJA	1,09	0,04%	1,29	0,05%	118,61
27	ESTONIJA	0,77	0,03%	0,83	0,03%	107,65
28	CIPAR	0,58	0,02%	0,69	0,03%	118,83
Ukupno EU		2.457,30	100,00%	2.632,77	100,00%	107,14

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Prilog 3

Trgovinski bilans BiH po zemljama EU

Mil.KM

R. br.	ZEMLJA	I-III 2017		I-III 2018		INDEX
		Vrijednost	Učešće	Vrijednost	Učešće	
1	ITALIJA	-164,05	25,63%	-175,57	31,06%	107,02
2	NJEMAČKA	-91,96	14,37%	-120,03	21,24%	130,52
3	POLJSKA	-83,16	12,99%	-69,69	12,33%	83,80
4	HRVATSKA	-109,47	17,10%	-62,02	10,97%	56,66
5	GRČKA	-46,56	7,27%	-46,66	8,26%	100,24
6	MAĐARSKA	-43,86	6,85%	-39,76	7,03%	90,65
7	FRANCUSKA	-35,95	5,62%	-37,52	6,64%	104,36
8	ČEŠKA	-44,68	6,98%	-29,39	5,20%	65,76
9	ŠPANIJA	-3,55	0,55%	-23,71	4,19%	667,68
10	BUGARSKA	-13,31	2,08%	-21,81	3,86%	163,87
11	BELGIJA	-17,17	2,68%	-21,17	3,75%	123,32
12	IRSKA	-9,46	1,48%	-11,86	2,10%	125,36
13	PORTUGAL	-8,03	1,25%	-9,70	1,72%	120,78
14	DANSKA	-2,61	0,41%	-8,80	1,56%	337,62
15	UK	-23,50	3,67%	-8,60	1,52%	36,58
16	MALTA	-7,72	1,21%	-8,52	1,51%	110,43
17	FINSKA	-7,37	1,15%	-4,61	0,82%	62,54
18	RUMUNIJA	-5,36	0,84%	-1,46	0,26%	27,24
19	LATVIJA	-0,70	0,11%	-0,57	0,10%	81,55
20	ESTONIJA	-0,11	0,02%	-0,57	0,10%	530,39
21	CIPAR	-0,53	0,08%	-0,14	0,02%	26,29
22	ŠVEDSKA	2,15	-0,34%	0,27	-0,05%	12,67
23	NIZOZEMSKA	1,40	-0,22%	2,66	-0,47%	189,72
24	LITVANIJA	-0,73	0,11%	3,35	-0,59%	-460,52
25	SLOVAČKA	5,32	-0,83%	6,93	-1,23%	130,24
26	LUKSEMBURG	13,69	-2,14%	14,91	-2,64%	108,87
27	SLOVENIJA	7,30	-1,14%	33,96	-6,01%	465,03
28	AUSTRIJA	49,89	-7,80%	74,86	-13,24%	150,03
Ukupno EU		-640,06	100,00%	-565,20	100,00%	88,30

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Preliminarni podaci

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine , da nakon razmatranja Analize vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine za period I-III 2018. godine, donese sljedeći:

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se Analiza vanjskotrgovinske razmjene Bosne i Hercegovine za period I-III 2018. godine.